

Fortolkningsbidrag til PEFC Danmarks skovstandard - PEFC DK 001-2 - Spørgsmål og svar af d. 26. juni 2009

Med en stadig stigende interesse for certificering af skovdriften efter PEFC Danmarks skovstandard er det PEFC Danmarks vurdering, at der er et behov for at danne et grundlag for en *fælles praktisk* tolkning af skovstandarden.

Derfor inviterede PEFC Danmark certificeringsfirmaer, akkrediteringsfirmaer og paraplyorganisationer til et informationsseminar d. 9. juni. Forinden havde PEFC Danmark inviteret deltagerne til at indsende spørgsmål vedrørende tolkning af skovstandarden.

Inden seminaret blev spørgsmålene diskuteret og besvaret af PEFC Danmarks bestyrelse. Bestyrelsen var enig om, at det ikke er muligt at besvare alle spørgsmål med klare og præcise svar, der ikke senere hen kan stilles spørgsmålstegn ved. Svarene skal derfor i høj grad ses som eksempler på, hvordan tolkningen af standarden skal foretages når følgende ligeledes tages i betragtning:

PEFC stiller krav om at certificeringsorganer skal opfylde krav i ISO Guide 65 og auditorerne skal opfylde krav i DS/EN/ISO 19011. Det betyder bl.a. at auditresultater skal baseres på indsamling af objektiv dokumentation. Det er paraplyorganisationerne og certificeringsfirmaernes forpligtelse at identificere / klarlægge denne objektive dokumentation på kravopfyldelse eller mangel på samme.

På grund af skovcertificeringens specielle karakter (lang tidshorizont) har PEFC Danmark lavet en "Vejledning i håndtering af observationer og afvigelser fra "PEFC Danmarks skovstandard" hvoraf det fremgår:

"Generelt er det nødvendigt for certificeringsorganer/paraplyorganisationer at holde sig for øje, at skovene er biologiske systemer, der udvikler sig langsomt, og at der er tale om et produktionsapparat, der kun udskiftes med intervaller på 50-150 år. Desuden, at de konkrete jordbunds- og klimaforhold samt de konkrete bevoksningsforhold spiller en helt afgørende rolle for, hvad der er rimelige tiltag i skovdriften.

Skovdriften skal vurderes på baggrund af følgende:

- Den generelle hensigtserklæring, som er formuleret i PEFC Danmarks Skovstandard – afsnit 6
- De konkrete kriterier som er formuleret i PEFC Danmarks Skovstandard – afsnit 7
- De særskilte mål, som foreligger beskrevet på den enkelte ejendom

I de tilfælde, hvor en ejendom udvikler sig i "forkert" retning på et eller flere områder, skal det i den udfærdigede certificeringsrapport vurderes, hvorvidt denne udvikling er forklarlig og acceptabel i forhold til den konkrete situation på ejendommen."

Tidligere afgørelser af truffet af PEFC Danmark:

Til kriterium 2.3

Spg. 1: Må en skovejer, med f.eks. 200 ha skov, fordelt på 5 - 6 skove, vælge at samle alle "træer til naturlig henfald og død" i én bestemt skov eller i bestemte isolerede områder af en skov, og holde alle sine andre skove og/eller alle de andre dele af skoven fri for "træer til naturlig henfald og død" ?

Spg. 2: Må en skovejer, der i et udpræget løvskovsområde lader sine nåleskove afdrive, for at skifte træart og tilplante arealerne med løvskovsstøtte, vælge at fjerne alle de gamle nåletræer på arealerne, eller er han pligtig til at lade enkelte (3-5 træer svarende til min. 10 m³ ved på roden pr. ha) stå jævnt spredt hen over kulturfladen ?

Til kriterium 2.3 – svar:

Der er netop i standarden ikke krævet at ejeren udpeger 3-5 træer (svarende til 10 m³ ved på roden) i samtlige produktionsbevoksninger, men at man successivt (underforstået i forbindelse med foryngelse eller konvertering) efterlader træer til naturligt henfald og død.

Svar spg. 1: Nej – på dette punkt gælder standarden på bevoksningsniveau. Det er således ikke muligt for eksempel blot at sige at det døde ved befinder sig i de urørte skove.

Svar spg. 2: Som hovedregel – nej. Som udgangspunkt skal der efterlades det give antal træer/kubikmeter pr. ha også i forbindelse med konvertering fra nål til løv. Der kan dog være situationer (stormfald, insektangreb m.v) som kan begrunde at man i stedet efterlader en tilsvarende mængde dødt løvtræved i en nabo løvtræbevoksning. Der skal i disse tilfælde findes en begrundelse for at denne løsning er valgt. I forhold til om træerne skal fordeles jævnt spredt ud over hele bevoksningen skal der selvfølgelig i de enkelte tilfælde vurderes hvad der naturmæssigt bedst og praktisk muligt. Det vil for eksempel være i orden at samle træerne i en eller flere grupper.

Besvarelse af spørgsmål indsendt til seminaret:

Sporbarhed:

Spg: Der foreligger i skovstandarden ikke noget specifikt krav til skovejeren om at dokumentere produkternes sporbarhed i det tilfælde hele skoven er certificeret. Nogle skovejere ønsker at anvende PEFC-statusen som en markedsdifferentierende parameter (evt. mod en merpris) og således selv afgøre om køber kan videresælge produktet som PEFC certificeret. Ud fra Skovstandarden er det svært ved entydigt at tolke hvordan skovejere selv kan afgøre hvilken status det solgte produkt har?

Svar: Som PEFC systemets sporbarhedsdel er strikket sammen er det op til ejeren om han vil sælge sine produkter som certificerede eller ej. Skovejeren skal aktivt sælge træet som certificeret for at opkøberen (hvad enten det er et savværk, en træhandler eller andet) kan medregne det som certificeret under deres sporbarheds certificering jf. PEFC's sporbarhedsstandard annex 1.

Spg: I forbindelse med sporbarhed, hvad opfattes som "hele skoven"? Hvordan påvirker salg af træprodukter fra parker/haver som jo ikke er omfattet af standarden således kravet om sporbarhed?

Svar: Som hovedregel er haver og parker ikke omfattet af kriterierne og salg af træ fra parker/haver er vurderet til at udgøre en så lille del af det samlede salg at det figurere under en bagatelgrænse. Derfor er der ikke stillet krav om sporbarhed for produkter fra haver/parker når arealet indgår i det certificerede areal.

Definition af ejendomsafgrænsning:

Spg: Ejendomsafgrænsning. Er det ejerens samtlige besiddelser, enkelte juridiske enheder, geografisk afgrænsning mv. der refereres til?

Svar: Det kan være en blanding af juridiske enheder og skove, men det afgørende er at den certificerede enhed er velafgrænset både hvad regnskabsmæssigt og geografisk.

Til kriterium 1.3 – størrelse af renafdrifter og hugstfølge

Kriterium 1.3 siger: "Skov med selvforyngelsesmulighed forynges i princippet uden brug af renafdrifter. Hvor renafdrifter fortsat finder sted, skal de negative effekter minimeres f.eks. ved at fastholde naturlig opvækst på arealet. Størrelsen på renafdrifter må kun undtagelsesvist overstige 2 ha."

Det forekommer i denne sammenhæng oplagt at træart, aldersklasse og ikke mindst hugstfølgeforhold er bestemmende for om afdriftsarealerne undtagelsesvis kan overstige de anførte 2 ha. Af økonomiske årsager kan det således i mange tilfælde forsvares at foretage større afdrifter i eks. gran hvor stormfaldsrisikoen ellers vil stige markant for de

tilbageblevne arealer. Hvorimod afdrifter af stabile løvtræbevoksninger på mere end 2 ha er svært at argumentere for. Det aflader typisk to spørgsmål:

Spg 1: I det tilfælde hvor afdrifter over 2 ha. undtagelsesvis har kunnet retfærdiggøres stilles der så specielle krav til den efterfølgende kulturretablering? Er det eks. acceptabelt at gentilplante det samlede areal (over 2 ha.) med rødgran (hvis den totale andel af hjemmehørende arter overholder det påkrævede) eller nordmannsgran (hvis skovlovens 10% overholdes)?

Spg 2: Er det acceptabelt at et større (over 2 ha.) sammenhængende løvtræareal afdrives i parceller af max 2 ha. af gangen med intervaller af eks. 1 år?

Svar 1: I det tilfælde hvor afdrift over 2 hektar har fundet sted (og har kunnet retfærdiggøres) så skal den efterfølgende kultur – i det mindste for det areal som overstiger 2 ha - have større potentiale til at udvikle sig i naturnær retning. Så en tilplantning af et samlet areal igen med ensaldrende rødgran eller nordmannsgran vil således ikke være acceptabelt.

Svar 2: Spørgsmål 2 kan betragtes som en "lagkagemodel". Her kan det først tillades - i det tilfælde at renafdrift i øvrigt kan begrundes - at næste "skive" tages når forudgående "skive" er velretableret.

Til kriterium 2.4 – urørt skov

Spg: Må der fjernes uønsket opvækst i urørt skov (rgr i bøgeskov, invasive arter, rgr der truer gamle egetræer)?

Svar: Som udgangspunkt skal begrebet "urørt skov" håndteres stringent, således at der principielt ikke må foretages indgreb i urørt skov. Dette stiller krav til at bevoksninger der lægges urørt skal være egnede hertil, så løbende pleje ikke er nødvendig.

- Skal der foretages indgreb skal disse være af forberedende karakter for at forbedre udgangspunktet for overgangen til urørt skov.
- Ved behov for nedskæring af ikke-hjemmehørende eller invasive arter skal dette kunne objektivt begrundes og der skal foreligge en plejeplan.
- Hugstmateriale må under alle omstændigheder ikke fjernes.

Spg: Kan urørt skov og delvis stævningedrift forenes?

Svar: Nej. Hvis man ønsker at drive ellesumpe som stævningsskov, hvilket kan være en glimrende ide, er det ikke urørt skov, men en "særlig driftsform". (Standardens kriterium 4.6)

Til kriterium 3.4 og 3.6 – gødning og pesticider

Spg: Hvad er "lang sigt" i skovstandardens kriterium 3.4 og 3.6? (udfasning af brugen af gødning og kemi)

Svar: Lang sigt kan ikke defineres generelt. Det afhænger af, hvor man starter, men det er et krav, at der sker en løbende nedbringelse, hvilket uafslutteligt vil betyde, at det på et tidspunkt er 0. (I princippet kan man nærme sig 0 asymptotisk, men det er kun teoretisk)

Spg: Er det muligt at udvide (omlægge?) eksisterende areal til arealer med intensive driftsformer såfremt skovlovens 10% regel ikke er overskredet?

Svar: For så vidt ja - Arealerne kan omlægges, hvis driften og miljøhensyn tilsiger dette, hvilket indebærer at arealer med hjemmehørende arter ikke kan konverteres til intensivt drevne arealer. Dette gælder også andre bevoksninger med højt indhold af naturværdier, kulturspor osv. Endvidere skal man huske at det samlede forbrug af både sprøjtemidler og gødning skal falde og udfases på lang sigt. Samlet set skal der ske bevægelse i mere natur- og miljøvenlig retning.

Til kriterium 3.8 - juletræer og pyntegrønt

Spg: Er det muligt at sælge pyntegrønt og juletræer som PEFC certificeret i det tilfælde det kan dokumenteres at denne produktion foregår uden anvendelse af pesticider og gødning?

Svar: Nej. Produktet juletræer/pyntegrønt kan, som vores standard er nu, ikke sælges som PEFC certificerede.

Skal juletræer og pyntegrønt kunne anvende PEFC logoet, skal der fastsættes særlige kriterier.

Spg: Vil være muligt helt at ekskludere intensivt drevne arealer fra PEFC certifikatet (uanset placering) eftersom de jo alligevel ikke kan opfattes som naturnært drevne?

Svar: Nej

Spg: Jf kriterium 3.8. kan der på op til 10% af arealet anvendes intensive driftsformer. Denne produktion vil ikke kunne anses for naturnær og produkter herfra kan ikke sælges som PEFC certificerede. Omfatter den omtalte produktion også selve vedproduktionen?

Svar: Det har ikke været meningen at ekskludere vedproduktionen fra den intensive drift og det er produktet (juletræer og pyntegrønt) som ikke opfattes som naturnær og derfor ikke kan mærkes med PEFC logoet.

Det er derfor muligt at sælge vedproduktionen fra den intensive drift som certificeret, hvis arealet indgår i certifikatet.

Til kriterium 5.4 – maskinfører kontra sankere

Spg: Hvorledes håndteres sankere i forhold til maskinførere og entreprenører? Skal de instrueres ens, eller falder sankere uden for denne kategori? Kan man evt. skelne mellem sankere som bruger maskiner over eller under en vis vægtgrænse?

Svar: Det er ejeren som er ansvarlig for at certificeringen overholdes og han/hun bør sikres at der gives tilstrækkelig instruktion til sankerne. I forbindelse med audits skal sankere (og andre der arbejder i skoven) demonstrere viden om området. Det er vigtigt at huske at der IKKE er et uddannelseskrav til maskinførerne, men at de skal sikre at maskinfører besidder visse kompetencer.

Skriftlig dokumentation – punkt 3.6 registrering af § 28 arealer

Spg: Den skriftlige dokumentation skal jf. standarden omfatte:

”3.6. Dokumenterede registreringer af:

a) Tinglyste fredninger, Naturbeskyttelseslovens § 3 områder som er registrerede hos myndighederne og skovlovens § 28 områder.”

Reelt set så overlader ovennævnte ordlyd kun én tolkningsmulighed for ejer og auditor (såvel 2. som 3. part). Revisionsmæssigt fordrer dette principielt således at der foreligger en registrering af skovens §28 områder. Der findes ikke formelle entydige tolkninger af hvad et § 28 areal er. Det gør det svært at gennemføre en registrering. Er det acceptabelt at der foreligger en overordnet politik på området samt at der foretages løbende registrering i forbindelse med iværksættelse af aktiviteter?

Forslag om at PEFC Danmark fremsætter en tolkning som alle parter kan rette sig efter

Svar: Der er krav om en registrering af § 28 arealer.

Hvordan en afvigelse så håndteres (hvor lang en periode certificeringsfirmaet giver til at få det på plads) vil så afhænge af størrelse på ejendommen, øvrigt registreringsniveau i øvrigt m.m.m.

PEFC Danmark kan ikke begynde at fortolke på en lovparagraf, men det vil være dejligt hvis styrelsen ville gøre det evt. i vejledningen.